

BOEREN
NATUUR
VLAANDEREN

DivGrass

Productief kruidenrijk grasland

DivGrass

Interreg
North Sea

Co-funded by
the European Union

- Germany
 - Lead partner: Uni Vechta
 - Uni Göttingen
- Belgium
 - Local partner group BNVL:
 - BBP – BB – BNVL
 - VLM
- Sweden
 - HS Sjuhärad
 - Agroväst
- Netherlands
 - Uni Utrecht
 - Spectro-AG
- France
 - Chambre régionales d'agriculture de Bretagne

DivGrass

Interreg
North Sea

Co-funded by
the European Union

Wat is productief kruidenrijk grasland?

- Kruidenrijk grasland $\neq$ PKG
- Biodiversiteit
- Productie
 - Biomassa / diversiteit
 - Cultivars
 - Mix van pionier- en vaste soorten

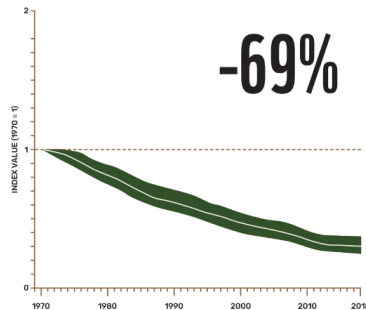
Grassoorten	Kruiden	Vlinderbloemigen
Engels raaigras	Wilde chicorei	Hopklaver
Beemdlangbloem	Duizendblad	Rolklaver
Frans raaigras	Kleine pimpernel	Luzerne
Italiaans raaigras	Smalle weegbree	Rode klaver
Kropaar	Karwij	Gele honingklaver
Festulolium	Peterselie	Basterdklaver
Rietzwenkgras	Wilde peen	Wondklaver
Timoteegras	Venkel	Witte klaver
Veldbeemdgras		Esparcette

De noodzaak van biodiversiteitsherstel

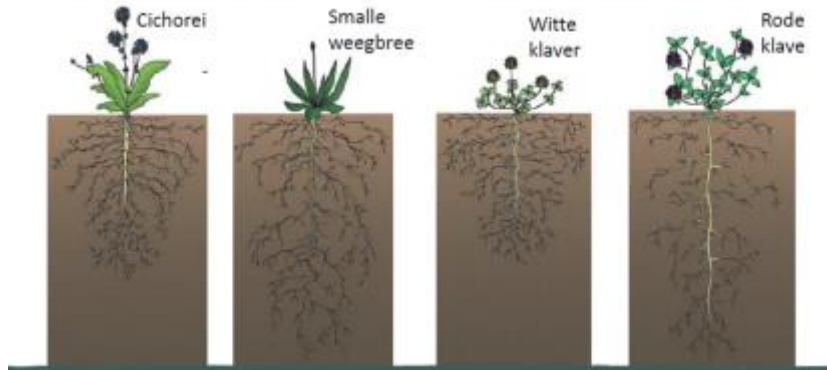
- **Kernprobleem:** De biodiversiteit neemt drastisch af, met ongeveer een miljoen soorten die met uitsterven bedreigd worden. Dit heeft ernstige gevolgen voor de lucht, water, bodemkwaliteit en gewasbestuiving.
- **Relevantie voor landbouw:** Melkveehouderij speelt een cruciale rol in het landgebruik en heeft het potentieel om bij te dragen aan biodiversiteitsherstel.

Sinds 1970 is de populatiegrootte van vissen, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen wereldwijd met gemiddeld 69% afgenomen. Dat blijkt uit het Living Planet Report 2022.

Ambitie en doelen van project DivGrass

- Het vergroten van **functionele biodiversiteit** in melkvee graslanden voor **klimaatbestendigheid**.
- Wie heeft ervaring met?
- Het aanpakken van hindernissen zoals **gebrek aan kennis**, passend beleid, en financiële prikkels voor boeren om biodiversiteit te integreren in hun bedrijfsvoering.

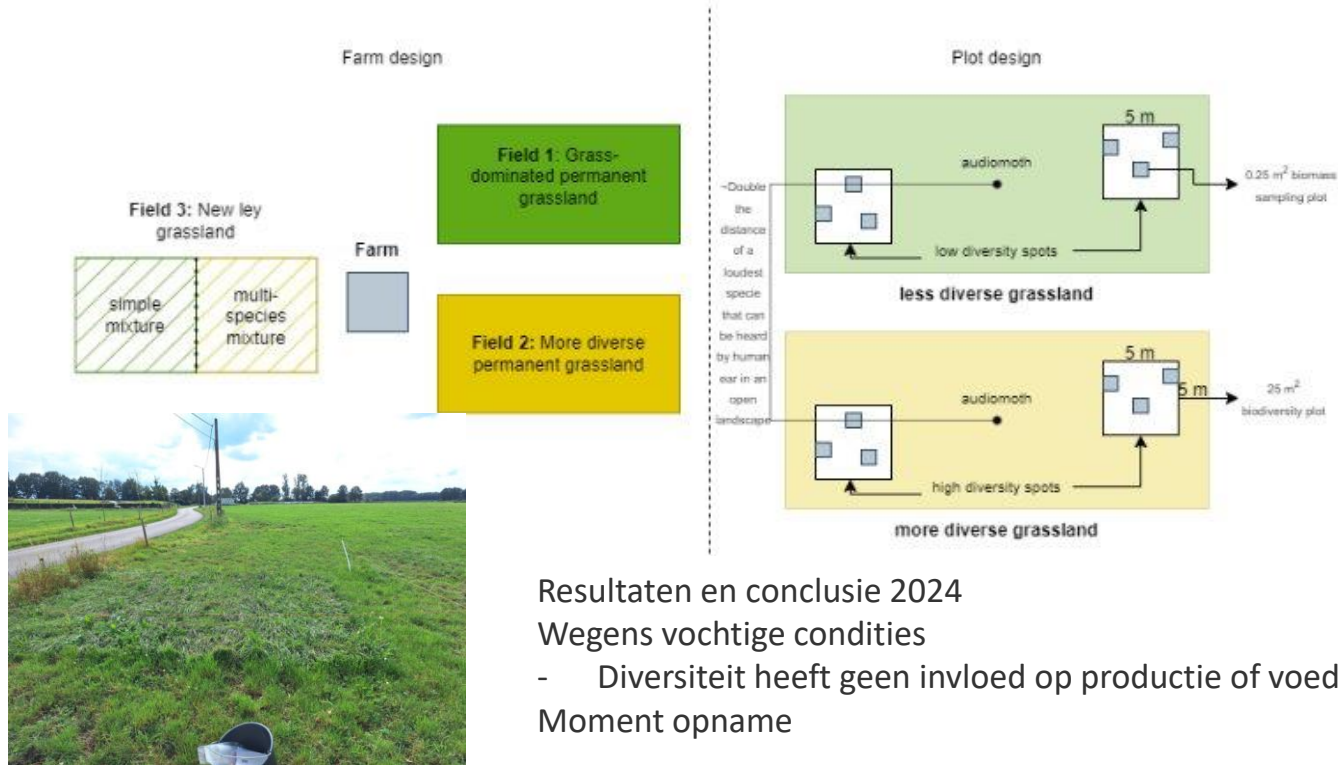

Specifieke doelen:

- 10 interviews: bedrijfsgegevens, grasland, opbrengst
- Monitoring van verschillende types graslanden bij 5 melkveehouders in Vlaanderen.
- Aanleg van 5 proefvelden met productief kruidenrijk grasland.
- Ontwikkeling van technologie voor biodiversiteitsmonitoring met drones.
- Kennisuitwisseling tussen landbouwers, adviseurs & wetenschappers.
- Formuleren van beleidsaanbevelingen op Europees en nationaal niveau.

2024

Resultaten en conclusie 2024

Wegens vochtige condities

- Diversiteit heeft geen invloed op productie of voedingswaarde

Moment opname

Grasland

- Voederwaarde
 - Vers: vergelijkbaar met Engels raaigras*
 - Lager VEM
 - Gemiddeld hogere ruw eiwit gehalte (klaver)
 - Lagere verteerbaarheid
 - Diverse minerale samenstelling
- Opbrengst
 - Meer mineralen en structuur
 - Gelijkaardige ds-opbrengst
 - Meerdere factoren

*Bron: Louis Bolk

		natrium	kaliüm	magnesium	calcium	fosfor	mangaan	zink	ijzer	koper	kobalt	seleen	zwavel	molybdeen
		Na	K	Mg	Ca	P	Mn	Zn	Fe	Cu	Co	Se	S	Mo
	n	g	g	g	g	g	mg	mg	mg	mg	µg	µg	g	mg
Gras	24	1,6	35	2,3	6	4,9	58	40	251	9	105	97	3,7	4,0
Witte klaver	22	1,4	32	3,4	13	3,7	45	39	156	10	97	98	2,5	3,4
Cichorei	28	3,0	48	3,1	14	5,2	50	97	173	17	119	182	4,4	2,4
Smalle weegbree	22	1,3	39	2,8	15	4,7	39	61	137	11	110	120	4,0	1,8
Duizendblad	20	0,5	51	2,8	11	5,5	57	45	289	15	146	106	2,5	2,4
Paardenbloem	8	1,3	53	2,9	11	5,1	34	53	596	13	239	248	4,5	2,7
Wilde peen	2	0,6	46	2,8	13	5,6	103	77	189	10	73	67	3,4	3,8
norm (koe 30L, CVB)		1,3	7,7	2,3	3,7	2,9	40	29,5	19,5	11,7	100	165	2,0	

N. van, A. Beeckman, L. Sobry & W. Govaerts. 2012; Kruiden en mineralenvoorziening van melkvee. Blokkennisbericht.

Govaerts 2012, ILVO 2023,
Louis Bolk 2021

Beheer

- Bemesten
 - ≠ kunstmest
 - Drijfmest
- Doorzaaien
 - Gras wint altijd
 - 50/50 kruiden en vlinderbloemige

Foto: Joskin

Beheer

- Maaien
 - Invloed op soorten
 - Hoog maaien (sloffen)
 - Groeipunten
 - kruiden
- Begrazen
 - Roterend
begrazen/omweiden
 - Groeitrappen

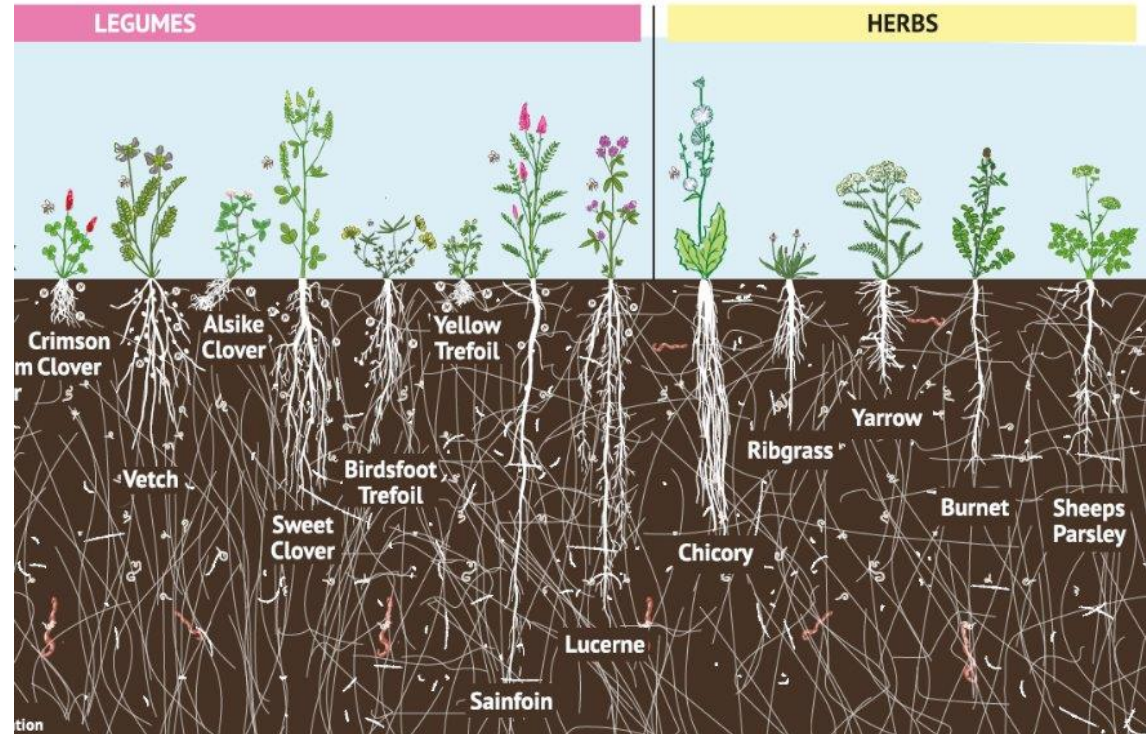
Foto: Loonbedrijf F. Kekkes

Omweiden: de Heus

Ecosysteemdiensten: Bodem

- Worteldiepte
 - Penwortel
 - Infiltratie
- Nutriënten
- Biodiversiteit
- Rustteelt
 - OS

Bron: Cotswolds seeds

Biodiversiteit

- Functionele biodiversiteit
- Ecosysteemdiensten
- Maatschappij
 - Habitat voor bestuivers
 - Opbouw OS
- Landbouw
 - Bodem
 - OS + recyclage
 - Klimaat
 - Voeder:
 - Structuur
 - Nutriënten

Foto's tijdens het veldwerk

What's in it for you?

1. Plan je om kruidenrijk grasland te zaaien?
2. Ben je geïnteresseerd in verdere begeleiding?
3. Heb je interesse demodagen?
4. Wil je ervaringen uitwisselen met andere landbouwers?
5. Heb je interesse om lid te worden van Boerennatuur Vlaanderen?

-> www.boerennatuur.be

Interreg NS programma 01/09/2023 – 31/08/2027

**Interreg
North Sea**

**Co-funded by
the European Union**

DivGrass

